

Pospíšil, Ivo

Versologická konference v Krakově

Новая русистика. 2023, vol. 16, iss. 1, pp. 76-78

ISSN 1803-4950 (print); ISSN 2336-4564 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/NR2023-1-10>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.78258>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20230623

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Густаву Гусаку (**Войтех Доняк**, UAM Poznań).

Завершило встречу заключительное слово организаторов. Они кратко подвели итоги конференции, высоко оценили уровень подготовки участников и отметили, что ожидается выпуск рецензируемого сборника научных работ (электронная и бумажная версия), поэтому те, кто не смог присутствовать, также смогут ознакомиться с материалами докладов. Хотелось бы отметить профессионализм организаторов: в течение всего мероприятия они мужественно справлялись со всеми возникающими сложностями, оперативно решали технические неполадки и сохраняли бодрый и оптимистичный настрой. На конференции царила творческая и дружелюбная атмосфера.

Тяга к познанию мира, созиданию и поиску ответов на непростые вопросы объединяют ученых со всего мира, именно это мы можем противопоставить жестокости и нетерпимости. Рекомендую молодым ученым обратить внимание на *Slavica iuvenum* и поучаствовать в конференции как гость или как докладчик. Надеюсь, что в следующем году мы встретимся в Острове лично или как минимум в онлайн-формате!

Ганна Паулуоская

<https://doi.org/10.5817/NR2023-1-10>

Versologická konference v Krakově

Katedra teorie a antropologie literatury Pedagogické univerzity v Krakově ve spolupráci s Kabinetem poetiky verše při Fakultě polonistiky Varšavské univerzity uspořádala ve dnech 30.–31. března 2023 mezinárodní versologickou konferenci (účastníci byli většinou z Polska) s názvem *Wokół (teorii) wiersza (Ostatnie stulecie w badaniach wersologicznych)*. Versologie nyní rozhodně nepatří k módním disciplínám, na rozdíl například od 60. let 20. století, kdy prožívala relativní konjunkturu, ale nikdy nepřestala být podstatnou součástí teorie a historie literatury a zejména poetiky. Světová versologie měla ve svých řadách poměrně mnoho skutečných osobností, mezi nimi skvělých ruských badatelů, jako byli Andrej Bělyj, vl. jm. Boris Bugajev, sám básník symbolistické, filozoficky (antroposofie) podložené tvorby (*Glossolalija*, 1917), Viktor Žirmunskij, Kirill Taranovskij, Rus, který žil jako emigré v Jugoslávii, Michail Gasparov, Vladislav Cholševnikov, jinde např. Ezra Pound, u nás v novější době Josef Hrabák, který tak zahájil svou impozantní tvůrčí dráhu, Jiří Levý (koneckonců i jeho otec Otakar Levý, autor monografie o Baudelairovi), Miroslav Červenka, na Slovensku mimo jiné Mikuláš Bakoš a také v našem referátu zmíněný předčasně zesnulý Pavel Jiráček; každý nazíral složitou problematiku jinak. V českém prostředí řešíme

dnes i problém učebních textů z úvodu do teorie verše: po klasickém Hrabákově z konce 50. let, jenž byl neustále reeditován a doplňován až do roku 1978, nyní tu máme novější text [IBRAHIM, PLECHÁČ, ŘÍHA 2013], který zajímavě recenzně zhodnotil Dalibor Tureček. Učebnici pochválil, ale také vytkl různé nedostatky, zejména diachronního a normativního rázu; jen jsem zde nerozuměl této větě: „Ā propos: lapsy se v akademickém Úvodu do teorie verše hledají jen velmi těžko; po mém k nim náleží přiřazení Hrabáka k českým strukturalistům a neostrukturalistům.“ [TUREČEK 2014, 7]. „Leda by se jednalo o velkorysé, leč možná nadbytečné gentlemanství mladé badatelské generace.“ [TUREČEK 2014, 280]. Zvláště když uvážíme, že Hrabák byl členem Pražského lingvistického kroužku a v tomto období vydal dvě strukturalisticky pojaté versologické knihy (k neostrukturalistům zjevně už z generačního hlediska patřit nemohl), byť se později musel hlásit, jako ostatně všichni v Československu publikovaní autoři, k marxismu, uchoval si – i když kompromisně – strukturalistický základ své metody jak v *Úvodu do teorie verše*, tak v *Poetice* (1973).

Konference byla rozdělena do několika panelů. V prvním vystoupili např. **Teresa Dobrzyńska** (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Warszawa) na dosti konkrétní téma *Sztuka przekładu wobec badań semantyki form wierszowych (analiza dwóch tłumaczeń Psalmu 42)*, **Paweł Siwiec** (Krakov), který se zabýval arabskou versologií,

Marcin Piątek (Pedagogická univerzita Krakov) hovořil o místě versologie ve zkoumání staropolské literatury, **Magdalena Maria Kubas** (Torino/Turin, Itálie) přednášela o italském sonetu; **Anna Spólna**, **Szymon Trusewicz** a další se v druhém panelu zabývali konkrétními texty polské poezie, zvláštním hostem byl **Witold Sadowski** z Varšavy, který promluvil o evropském litanickém verši. Třetí a čtvrtý panel se týkal metareflexe v poezii a teorii, např. v referátech **Anny Tryksza**, **Mirosława Ryszkiewicze**, **Juzystyny Gorzkowicz** a **Agnieszky Walgóra**. Některé panely byly anglojazyčné: to se týkalo i vystoupení autora této zprávy, který se zabýval českou a brněnskou tradicí teorie verše.

Někdy tu zazněla i značně originální témata, např. v referátu **Moniky Glosowicz** (Katovice) to byla spojitost poezie, reprodukce a klimatické krize nebo **Pawła Kaczmarského** (Vratislav) *... a jednak baza i nadbudowa. O granicach sprawczości wiersza*, **Marty Koronkiewicz** (Vratislav), **Łukasze Żurka** (Varšava) apod., které se týkaly zejména pragmatických souvislostí verše.

Konference ukázala především optimistický výhled ve smyslu generačním, neboť teorie verše láká i mladé badatele, kteří se však méně zabývají interními problémy a více vnějškovými souvislostmi realizace verše. Je těžké to hodnotit nyní, i když nevíme, v co tato tendence vyústí. Byly zde ovšem i referáty klasické, tradiční zkoumající zvukovou stránku verše, méně již tropy a figury a jejich sepětí se sémantikou verše.

Rusistika a ruská poezie, která tvořila a tvoří materiál výše zmíněných světově proslulých výzkumů ruských teoretiků verše, formovala tu spíše obecnější, širší kontext prezentovaného materiálu a jeho teorie. V jistém smyslu jsem postrádal zhruba to, co chybělo D. Turečkovi v jím recenzovaném novějším českém *Úvodu do teorie verše*: silnější zření k tradičním tématům, jako jsou starší básnické formy, strofika, veršové systémy, sepětí zvukové, sémantické, tropické a figurální povahy poezie a hlavně srovnávací teorie verše, např. metriky.

Ivo Pospíšil

Bibliografie:

- IBRAHIM, R., PLECHÁČ, P., ŘÍHA, J. (2013): *Úvod do teorie verše*. Praha.
 TUREČEK, D. (2014): Potřeba versologie. *Svět literatury*, 2014, č. 49, s. 278–280.

<https://doi.org/10.5817/NR2023-1-11>

Dvě polské konference PAU v Krakově: nové výzvy a romantismus

Świat w obliczu nowych wyzwań / The World Facing New Challenges: Pod tímto názvem se v Krakově ve dnech 18.–20. října 2022 konaly oslavy 150. výročí transformace krakovské Vědecké společnosti na PAU (Polska Akademia Umiejętności /

Polská akademie věd a umění). Název konference odpovídá současně poptávce po analýze hrozeb a katastrof (threats and disasters), které lidstvo potkaly v tomto století, včetně teroru, pandemie, válek, jež svět dohnaly na pokraj třetího celosvětového konfliktu. Polští organizátoři pojali celou akci pompézně s přítomností celebrit, mezi nimiž vynikal **Mark Brzezinski** (roč. 1965), syn proslulého politologa, politika a klíčové postavy americké politiky a období studené války Zbigniewa Kazimierze Brzezinského (polsky Brzeziński, 1928–2017), bývalého velvyslance Spojených států ve Švédsku a nyní v samotném Polsku, zemi jeho předků, který přednesl jeden ze dvou plenárních referátů *Wyzwania stojące przed wspólnotą euroatlantycką (The Challenges Facing the Euro-Atlantic Community)*. Druhým plenárním vystoupením byla přednáška profesora Oxfordské univerzity **Timothyho Gartona Ashe**, který pracuje na Ústavu evropských studií a je také profesorem stipendia Isaia Berlina (1909 Riga, Ruská říše – 1997, Oxford, UK, rusko-britský filozof židovského původu, nositel Záslužného řádu / Order of Merit a údajně i zprostředkovatel doručení rukopisu Pasternakova románu *Doktor Živago*, ale patrně nejde o první italský neautorizovaný překlad z roku 1957), jenž promluvil na téma *Od Europy po wojnie do Europy po upadku muru – i z powrotem (From Post-War Europe to Post-Wall Europe—and Back)*.

Další referáty se týkaly fakticky všech oblastí vědy, které PAU pokrývá, včetně lékařství, přírodních věd, problematiky